

МЕДАЛЬ ТАКІ... У ІМ ДВА БАКІ

Кажуць, жаночы ўзрост, як сукенка: не так важна, колькі ёй гадоў. Важна — правільна, з розумам насьціць. Каб хто сказаў, як?

...У трамвай вось месца саступілі (мужчына, сімпатычны, у гадах...). Падумала (дурань думкай багацее), што гэта — як жанчыне і, шчаслівая, села. Потым падумала: «А раптам — як пажылой?» Тады лепш было б падзякаваць і адмовіцца... Ці пакрыўдзіцца...

А вось зараз што — уставаць?

...Уладзімір Даль — пісьменнік, этнограф, збіральнік фальклору — пісаў, што баба, пакуль з печы ляціць, сем дум перадумае.

Што цікава: мусіць, ніводная (з тых сямі) нават не «пастукае» ў галаву мужчыны.

ПЕРШАЕ ПРЫЗНАННЕ

Жыццё — тэатр. На «сцэне» (на заднім сядзенні тралейбуса) — двое: маці нешта чытае ў сваім смартфоні, дачка (гадоў чатырох)... слявае «Кацюшу»: старанна выводзіць мелодыю, ведае словы і «прамаўляе» іх ціхенька, шчыра — як для сябе.

А «публіка» між іншым таксама слухае (нейкі дачнік найбольш), пераглядаецца, усміхаецца і ў канцы — не апладзіруе, але ж букет мужчына падносіць.

— Гэта мне?! — пунсавее спывачка...

Запомніць бы вочкі яе і твар... Каб некалі потым, можа, пазнаць — на вялікай сцэне.

РОЗУМ ПРЫБУДЗЕ...

Сталіца ў «абдымках» сёл, прычым не простых, а так званых «царскіх», бо звычайных дамоў там амаль няма: спрэс — катэдры-асабнікі, на два паверхі, часам на тры...

А зрэшты, гэта «лезла» ў вочы раней. А цяпер — аб'явы: то на адным будынку, то на другім кідкае (каб здалёку відаць...) «Прадаецца...», «Прадаецца...», «Прадаецца...»

Трэба разумець, хто-ніхто ўжо нацешыўся, нажыўся на сотнях квадратаў (і найбольш удваіх), бо дзеці, як тыя птушкі, выраслі і паляцелі... Што крыўдна — не на нейкае там суседняе дрэва, — у іншы горад, а то і краіну...

Знаёмы архітэктар казаў, што «гняздо» будаваць трэба толькі для сабе.

СПРОБА НЕ ХВАРОБА

Нашы жанкі — зноў жа наша найбольшае дасягненне, бо яны і прыгажуні, і разумніцы, а ўжо майстрыхі... Пальцаў не хопіць, каб таленты злічыць: тая — шые і вяжа, тая — гатуе-пячэ, тая — гадуе сямяра дзяцей, малое, фатаграфуе, лечыць...

Ігнатаўна (апроч іншага) — стрыжэ, з маладых гадоў: пачынала з бацькі і брата, потым з'явіліся муж, сын, зяць...

— Ты б яшчэ жаночыя стрыжкі асвоіла, — раім жанчыне, — у «іпэшыцы» пайшла, болей кліентаў займела... Глядзіш, нейкая капейка была б — прыварак да пенсіі.

— Куды ўжо мне... Позна, — адмахваецца прыяцелька, — не той узрост...

— Ну што ты такое кажаш? Які ў цябе ўзрост?! — наперабой пытаюць унучкі. — Паспрабуй, у цябе атрымаецца! Будзе свая цырульня...

А ў іх — адпаведна — тая «капейка».

ХТО, КАЛІ НЕ ТЫ?

На экранях тэлевізараў, на старонках газет гэтыя геройкі не дзіва, а вось на вуліцы...

Ідзе вось — у бок прыпынку: адно, маленькае дзіцятка, нясе на левай руцэ (правай — коціць вазок), другое — гадкоў ад сілы двух — трымаецца за яе спадніцу, але тупае само, хлопчыкі-двайняты (ім, відаць, гадкі па тры ці чатыры) крочаць ззаду і пярэні (гадоў сямі), як высвятляецца, таксама «адсюль» — з гэтай сямейкі!

Фота Сяргея БРУШКО.

Яна — вось такая — некуды едзе: заходзіць у трамвай. Найстарэйшы з сыноў робіць гэты першым — «пракладвае» дарогу маці. Тая — за ручку — «падымае» на прыступку дзяўчынку, азіраецца, прыспешвае хлопчыкаў, пасля чаго з немаўляткам збіраецца зайсці сама...

Хацела падмагчы ёй — усягнуць вазок і не паспела: апырэдзіў маладзенькі сяржант міліцыі. Прычым зрабіў гэта лёгенька, звычайна, прыгожа...

Мо таму, што ў самога такога ж дзіця. Мо таму, што гадаваў некага з малодшых братоў ці сястрычак, а можа, бачыў калі дэвіз сваіх чэшскіх калега: «Дапамагаць і ахоўваць».

ШЧАСЦЕ ГЭТА...

Мы звалі яе Наймудрэйшай, што цалкам лагічна, бо год нараджэння — 1925-ы, сірата, працаўніца, пісьменніца, кандыдат навук, двойчы ўдава (першы муж загінуў у час вайны, а другі — памёр), бо столькі чытала і бачыла...

У тыя хвіліны і разам з намі — дыхтоўны дом на высокім пагорачку ды на беразе рэчкі...

— Шчаслівыя, — пазайздросцілі мы яго жыхара. — Такая прыгажосць пад вокнамі!

— Але шчасце ж не ў ёй, — сказала пісьменніца.

— ?

— Шчасце ў тым, здаровы ты ці хворы, малады ці стары, з кім жывеш і на якія грошы, чым займаешся...

Што, вядома ж, чыстая праўда, бо дом узвесці (пры ўсёй складанасці) куды прасцей, а вось жыццё пабудавать...

Што крыўдна, у большасці зодных нават праектаў няма, хіба што лёгкія накіды.

КАБ ПОМНІЛІ...

Інфармацыі — вышэй даху: інтэрнэт, тэлебачанне, прэса і радыё, надпісы — у самых нечаканых месцах: на сценах дамоў, на адзенні і вопратцы, на сумках-пакетах, рэкламных шчытах, на целах маладых у выглядзе татуіровак, на машынах...

На адной — «Не прыціскайся, ты не ў пасцелі», на другой — «Жыву, як хачу, езджу, як умею», на трэцяй — «А каму цяпер лёгка?»

маладых, прыгожых, у адмысловых касцюмчыках-красоўках, з рукзачкамі... І міліцыя пры парадзе — проста вачэй не адарваць: шэрыя адпрасаваныя нагавіцы, белыя кашулі... Гэта, што называецца, від спераду. Від ззаду — як водзіцца, зброя, дубінка...

Напэўна, так і павінна быць: да добрых людзей — добрым бокам, да дрэнных — благім.

Галоўнае, не пераблытаць адных з другімі.

ДВА ўЗРОСТЫ...

Дзіна — позняя ўнучка: дзед яе ўжо і не чакаў... Потым марыў хоць бы ў садок завесці. Але ж бог яму паспрыяў — павадзіў у школу, са школы і не раз сваё важнае слова сказаў...

Перад выпускным дзяўчо заявіла: мам-тата, маўляў, мы здаём бабуліну кватэру, каб сабраць мне грошы на вучобу. Калі я паступлю

Над кашай стаяць мне часу няма. Шматкі хіба кіпнем залю. А вось яйкі люблю: дзесяць штук вару ў панядзелак. Восем кладу ў халадзільнік, два пакідаю ў каструлі.

— Гэта яшчэ навошта? — не разуме дзядуля.

— Ну, дзесяць — каб заўтра пасляўтра не варыць, а два — каб хутчэй пачысціць і з'есці.

...Два ўзросты — два рытмы жыцця.

А кроў — адна.

НА ўСПАМІН...

Лідка — добрая душа: падарункі — а тым больш з Парыжа — прывезла б усім! Але ж грошы... Ды і чамадан не гумовенькі — шмат не пакладзеш, а пакладзеш — ці падымеш...

Перад самым адлётам пашчасціла: пры гасцініцы, у маленькай гаспадарчай крамцы, убачыла фартушкі — яркія, недарагія, з нейкага танюткага нейлону...

Узяла спачатку пяць, потым — яшчэ пяць, скруціла ў трубочку, прывезла — шмат каго ашчаслівіла...

Адзін вось дома вісіць — гадоў з трыццаць ужо... Не запляміўся, не аблез, не парваўся — служыць, як новенькі!

І тым самым штотраз нагадвае пра нябожчыцу Лідку, якая так хачела прывезці падарункі ўсім.

ХІМІЯ ГЭТА...

Кажуць, французжанкі ходзяць у цырульню, каб адпачыць. Многія беларускі цяпер таксама, бо чэргаў ніякіх: салоная — і дзэржаўны, і прыватных — шмат. А ўжо там знайшоў свайго майстра, у крэсла сеў і можаш расслабіцца — ні аб чым не думаць, пакуль...

Чуваць і ў люстэрка відаць, як дзверы за спінай адчыняюцца — у цырульню заходзіць жанчына (маладая, танюткая, у парычку), пытае, ці можна будзе пастрыгчыся? Адміністратарка ветліва прабацаецца, спрабуе сказаць, што лепей было запісацца — на пэўны час...

Жанчына чуе, відаць, толькі гэта, апошняе слова і ў адказ пачынае даводзіць, што якраз часу на яе і не трэба — стрыгчы няма чаго, хіба так, крыху падраўняць, бо галава была, як калена: валасы пасля хіміі вылезлі, а цяпер вось сталі адрастаць.

— Хто ж вам рабіў тую хімію? — пытае адміністратар. — Гэта ж падсудная справа...

— Вам я не пра завіўку, — усміхаецца «пацярпелая». — Анкалогія ў мяне... Хіміятэрапія...

Французжанкі ў цырульні, можа, і праўда, ходзяць, каб адпачыць: у іх слова «хімія» мо і не мае столькі значэнняў?

ЧАЛАВЕК — ГЭТА ГУЧЫЦЬ...

Штодзёншчына: зайсці ў аўтобус, калі пашчасціць, — сесці, паставіць на калені сумачку, палажыць пальчаткі, разгарнуць кнігу і зачытаць, бывае, так, што потым птушкай імкнеш на выхад, вылятаеш на вуліцу і ўжо там, глядзячы ўслед трамваю, разумееш, што пальчаткі... паехалі далей.

Гэта — згуба восені, зімы ці вясны. Летам — іншая.

...У той раз знаёмец на машыне падвозіў (кніга-сумка-парасон — на каленях). За шумным скрыжаваннем спыніўся. Мы выскачылі (бо трэба ж хутчэй), нават крыху адышлі — азірнуліся ўслед машыне і на месцы, адкуль яна з'ехала, убачылі свой парасон, які толькі што зваліўся з каленяў. Што цікава — пры сведцы: побач стаў мужчына, усё бачыў і не аклікнуў, не сказаў...

Каб потым, трохі сачаўшы, тую згубу падняць-прысбачыць?...

...Не хачелася б думаць пра чалавека дрэнна, але ж і добра часам не выпадае.

Валянціна ДОУНАР.